

İnsanın kendinin mütevazı olduğunu düşünmesi, bir kibir işareti sayılır mı? Kalbinden *ben mütevazıyım* diye geçirmesi?

İki çeşit tevazudan bahsedilebilir. Birincisi *olduğundan küçük görünmek* diye anlaşıyor. Kendini büyük göstermemek. Ancak bu bir yandan da *büyük olduğunu* kabul etmek demek. *Büyüğüm ama sorun etmiyorum* manasında.

İkinci bakış ise, *büyük olabilirim ama bunun makul sebepleri var* anlamında. *Makul sebepler* ise, bazıları kendi tercihleri, bazıları *şans* bazısı *Allah vergisi* diye giden bir takım sebepler. İnsanın kendi yerini, kimlere, hangi sebeplere muhtaç olduğunu kavramış olması.

İlk durumdaki *tevazu* hayli yapay duruyor. Yapaylığı geçtik, çoğu zaman böbürlenme gibi duruyor. İnternette dolanıp duran *fazla tevazunun sonu vasat insandan nasihat dinlemektir* sözündeki tevazu bu. Kim vasat? Bu laf bu kadar çok tutulduğuna göre, vasat bu lafı sevenler oluyor.

İkinci durumdaysa, herkesin her bedeli ödeyecek imkanının olmadığını kabul var. Bildiğim bir konu olduğu için oradan örnek vereyim: 20 senedir bilgisayar program yazıyorum, bunun için insanların ayırmak istemediği kadar zaman ayırdım, hala da ayırmaya devam ediyorum. Herhangi bir programlama dilinde birkaç saat içinde program yazmaya başlayabilirim. Yazılım geliştirme konusunda (öğrenecek konu bitmese de) çoğundan iyi olduğum kanaatindeyim. Bununla beraber bunun benim ezeli üstümlüğümünden, *seçilmiş* olmamdan ve sair sebeplerden dolayı değil, bir konuya zaman ayıran bir insanın ister istemez uzmanlaşmasıyla alakalı olduğunu düşünüyorum. Benim yerimde başka biri olsa, benim yaptıklarımı yapsa, benim olduğum gibi olur, belki daha iyi de olur.

Ayrıca şuna da inanıyorum, insanların önemli bir kısmının benim yaptığım bu zaman yatırımını yapma imkanı yok. Sabır isteyen ve geri dönüşü olup olmayacağı kesin olmayan bir konuda, aylarca çok basit seviyelerde kalmanın getirdiği moral bozukluğunu taşıyacak kadar *geniş* değil herkes. Ayrıca makinelerin kendine has kurallarını sıkıcı bulan ve *bir şeyler yapmak için* makineler yerine insanları tercih eden bir çoğunluk var. Karakterleri de farklı, yaptıkları *yatırım* da.

Bu durumda bazılarının bazılarında, bazı konularda daha iyi olması normal. Bunun izahını *kendini bilerek* yapmak, yapay bir tevazu tiyatrosundan daha iyi ve daha samimi geliyor. *Benden iyisi yok* diyecek kadar ufak konularda, ufak problemlerle uğraşan insan var mıdır bilmiyorum ama bir konuda yeterince derinleşmiş insanların çoğunun zaten sonunda o konunun altında ezildiklerini gördüm. O sebeple, en azından teknik konularda, *ben falanca konuda iyiyim* diyen birini görünce, *insan azıcık mütevazı olur* demiyorum. *İnşallah öyledir* diyorum.

2 Hz. Peygamber Kur'an müslümanı mıydı?

O zaman için öyleydi, Hz. Aişe'den nakledilen bir hadis, kendisi için *yürüyen Kur'an'dı* dediğine göre, belki tek gerçek *Kur'an Müslümanı* o idi.

Bununla beraber bugünkü manada, iki kapak arasına toplanmış bir metnin gelmiş geçmiş tüm dertlerin çaresi olduğuna inanan bir müslüman mıydı? O biraz şüpheli.

Zira buna inanıyor olsaydı, herhalde önce o metni iki kapak arasında toplardı.

3 Hakikat kendini ifşa eder, bir pınar gibi veyahut bir yanardağ gibi. Sonra etrafına bu muhteşem olayı tanıtmak için insanlar toplanır. Surlar örülür, mahalleler yapılır. Doktrin budur.

Hepsinin merkezinde o hakikat bulunur, ancak doktrin bir süre sonra büyür ve pınarın doğal yoluna set çeker. Aşağıya doğru kendi kendine akan su yerine bentler yapılır. Su kavgaları girer, insanlar hakikati paylaşamaz.

Araya başka sular eklenmeye başlar. *Hakikat* olduğu iddia edilen başka sular. Hakikatin kendisi sadece bir karışımdan oluşmaktadır artık.

Gel zaman git zaman içtiğimiz suyun ne kadarının hakikat olduğunu merak bile etmez oluruz. Suyu içeriz ve mahallemizin dışına çıkmadan geçinip gideriz.

4 Sherlock Holmes bir defasında *Dâhilerin zaafı, seyirciye ihtiyaç duymalarıdır* demişti. *Zira bu zaaf onları seyircinin seviyesine düşürür...*

Allah'tan dahi değilim, yoksa ne olur ne olmaz, seyirci seviyesine düşerdim.

Buradaki yazıları *prototip* bir okur için yazmaya niyetlendiğim oluyor. Daha anlaşılır olacağını tahmin ediyorum, *kime yazdığım* belli olursa, ona benzedikleri kadar diğerleri de faydalanır.

Sonra böyle bir kimseye karar veremiyorum. Dönüp dolaşıp, yine kendim için yazmaya başlıyorum.

Anlaşılmayan kısımlardan ben sorumluyum. Seyircim de az, seyredilme merakım da.